

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE
KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 tot afwijking van artikel 13 en van artikel 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

De aanhoudende hoge besmettingsgraad door het coronavirus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt en de dagelijkse sterke toename van het aantal besmettingen door de nieuwe virusvarianten noodzaken om de afwijking van artikel 13, derde lid, en 19, §1, 3° van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging zo spoedig mogelijk te verlengen. Het stijgend aantal overlijdens dat daarmee gepaard zal gaan kan ertoe leiden dat de overledenen niet individueel met een lijkwagen vervoerd kunnen worden. Het is daarom van essentieel belang dat het verder mogelijk gemaakt wordt dat meerdere overledenen tegelijkertijd kunnen vervoerd worden. Bovendien vergt het coronavirus de maximale en prioritaire inzet van de geneesheren. Om daartoe bij te dragen moet de afwijking van de verplichting tot tussenkomst van de tweede geneesheer in geval van crematie zo snel mogelijk verlengd worden.

Artikel 28, tweede lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, machtigt de Vlaamse Regering daartoe.

Het bijgaande ontwerp van de Vlaamse Regering moet het mogelijk maken om tot en met 30 juni 2021 met de nodige waardigheid meerdere stoffelijke overschotten tegelijkertijd te vervoeren en om het verplichte tweede advies van de geneesheer in geval van crematie weg te laten.

Daarnaast wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om twee louter technische rechtzettingen door te voeren. De bedoeling is om te verduidelijken dat het verplichte tweede advies van de geneesheer in geval van crematie niet vereist is wanneer het overlijden plaatsvindt buiten een woonzorgcentrum van het Vlaams gewest en het overlijden te wijten is aan COVID-19.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij en Bestuur

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Beleidsdoelstelling: /

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingstechnisch- en taaladvies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies van 9 april 2021.

Advies van de Raad van State

Er is geen advies gevraagd aan de Raad van State, met toepassing van artikel 3, §1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Er is een dringende noodzaak omdat:

- we in Vlaanderen geconfronteerd worden met een aanhoudende hoge graad van besmettingen door COVID-19. Het aantal coronabesmettingen neemt door de nieuwe virusvarianten bovendien dagelijks sterk toe. Dat hoog aantal besmettingen heeft op zijn beurt een groot aantal ziekenhuisopnames en een stijgend aantal overlijdens tot gevolg;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020, tot en met 30 april 2021 voorziet in een afwijking van artikel 13 en 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;
- het stijgend aantal overlijdens ertoe kan leiden dat de overledenen niet individueel met een lijkwagen vervoerd kunnen worden. Daarom moet de afwijking van artikel 13, derde lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging zo snel mogelijk worden verlengd, zodat meerdere overledenen tegelijkertijd kunnen worden vervoerd, zij het met de nodige waardigheid;
- het tegenhouden van de verdere verspreiding van het coronavirus en de genezing van de patiënten die geïnfecteerd zijn met dit virus de maximale en prioritaire inzet van de geneesheren vereist. Op de inzet van de geneesheren zal een extra beroep gedaan worden om de niet-COVID-19 patiënten op te vangen die worden verwacht na de huidige coronagolf als noodzakelijk uitgestelde zorgverlening. De geneesheren zullen dus in hoofdzaak betrokken moeten zijn bij de patiënten en zullen bij een capaciteitsprobleem voorrang moeten geven aan de verzorging van de patiënten, dit zowel in de ziekenhuizen, als in de woonzorgcentra. Bovendien worden geneesheren ook ingezet in de vaccinatiecampagne. Om dit alles mogelijk te maken, moet een afwijking van de verplichting tot tussenkomst van de tweede geneesheer, vermeld in artikel 19, §1, 3°, van het voormelde decreet, zo snel mogelijk worden verlengd;
- de huidige situatie vereist met andere woorden dat een verlenging van de afwijking van artikel 13 en 19 niet kan worden uitgesteld.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Eind vorig jaar was er in Wuhan in China een uitbraak van een nieuw coronavirus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt. Nadien heeft het virus zich verspreid over de rest van de wereld, waaronder ook in België. Na een eerste en tweede piek van het coronavirus in respectievelijk het voor- en najaar van 2020, worden we nu geconfronteerd met een aanhoudende hoge besmettingsgraad met het virus. Bovendien worden we geconfronteerd met een dagelijks toenemend aantal besmettingen ten gevolge van nieuwe virusvarianten. Dat wordt gevolgd door een stijgend aantal ziekenhuisopnames en een toename van het aantal overlijdens.

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 tot afwijking van artikel 13 en van artikel 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging (VR 2020 2703 DOC.0280) heeft de Vlaamse Regering beslist om gedurende de duurtijd van de vastgestelde civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, vermeld in artikel 4, §1, 1° en 2°, van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid af te wijken van artikel 13 en 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

De rechtsgrond voor de voormelde afwijkingen was artikel 28, tweede lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, dat de Vlaamse Regering machtigt om van de bepalingen van dat decreet af te wijken met het oog op de bescherming van de bevolking tegen de gevaren van verspreiding van besmettelijke ziekten of van besmetting door ioniserende stralingen.

Artikel 13, derde lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging bepaalt dat niet-gecremeerde stoffelijke overschotten individueel met een lijkwagen of op een passende wijze moeten worden vervoerd.

Er kan op korte termijn een groter aantal overlijdens plaatshebben, waardoor de overledenen niet individueel met een lijkwagen kunnen vervoerd worden. Het moet in een dergelijke situatie mogelijk zijn dat meerdere overledenen worden vervoerd, zij het met de nodige waardigheid. De Vlaamse Regering heeft daarom op 27 maart 2020 beslist dat gedurende de voormelde afgebakende periode meerdere, niet-gecremeerde stoffelijke overschotten tegelijkertijd konden vervoerd worden.

Artikel 19, §1, 1° tot en met 3°, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging regelt de procedure van toestemming tot crematie. De ambtenaar van burgerlijke stand verleent de toestemming tot crematie op basis van een attest, opgesteld door de behandelende geneesheer of de geneesheer die het overlijden heeft vastgesteld. Dat attest vermeldt of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak.

Is de persoon overleden in het Vlaams gewest en heeft de voormelde geneesheer bevestigd dat het om een natuurlijk overlijden gaat, dan moet bovendien het verslag worden bijgevoegd van een beëdigd geneesheer uit de eigen gemeente of een andere gemeente van het Vlaamse Gewest die door de ambtenaar van de burgerlijke stand of door diens gemachtigde beambten van het gemeentebestuur is aangesteld om de doodsoorzaken na te gaan. In dat verslag wordt vermeld of het overlijden te wijten is aan een natuurlijke of gewelddadige of verdachte of niet vast te stellen oorzaak.

Dit tweede advies van de geneesheer is een bijkomende controle dat de overledene is gestorven aan een natuurlijke oorzaak. Eens de crematie is uitgevoerd, is het immers niet meer mogelijk om, als daar aanwijzingen toe bestaan, te onderzoeken of het overlijden te wijten was aan een gewelddadige of verdachte oorzaak.

De verplichte opmaak van een tweede attest zorgt echter voor een bijkomende werklust voor de geneesheren. Door een groter aantal overlijdens ten gevolge van COVID-19 kan er zich een capaciteitsprobleem voordoen wat betreft de inzet van geneesheren. In die situatie moeten de geneesheren voorrang verlenen aan de verzorging van patiënten. Daarom heeft de Vlaamse Regering bij besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 beslist dat gedurende de voormelde afgebakende periode kon worden afgeweken van het verplichte tweede advies van de geneesheer, vermeld in artikel 19 §1, 3°, van het decreet van 16 januari 2006 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging. Deze afwijking was evenwel uitsluitend mogelijk:

- als het overlijden plaatsvindt in het ziekenhuis;
- als het overlijden plaatsvindt buiten het ziekenhuis en de behandelende geneesheer of de geneesheer die het overlijden vaststelt, bevestigt dat het overlijden te wijten is aan de infectieziekte, ten gevolge waarvan de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid werd afgekondigd.

De duurtijd van de afwijking was beperkt tot de door de Vlaamse Regering afgekondigde civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid. Op grond van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid kan de Vlaamse Regering een dergelijke noodsituatie uitroepen. Artikel 4, §1, 1°, van dat decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de duur en de startdatum ervan bepaalt. Bovendien geldt de afwijkingsregeling voor een termijn van maximaal 120 opeenvolgende dagen, die in werking treedt op de startdatum. De Vlaamse Regering kan die termijn eenmaal verlengen met maximaal 120 opeenvolgende dagen. De voormelde afwijkingen kwamen bijgevolg te vervallen op 17 juli 2020 middernacht. De Vlaamse Regering heeft die termijn niet verlengd.

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 30 oktober 2020 heeft de Vlaamse Regering de twee voormelde afwijkingen opnieuw mogelijk gemaakt tot en met 30 april 2021.

De huidige situatie, waarbij we in Vlaanderen geconfronteerd worden met een aanhoudende hoge besmettingsgraad en het aantal coronabesmettingen dagelijks zelfs aanzienlijk toeneemt door de nieuwe virusvarianten en ten gevolge daarvan ook het aantal ziekenhuisopnames en het aantal overlijdens zullen stijgen, noodzaakt om tijdelijke verlenging van dezelfde afwijking van artikel 13 en 19 van het decreet van 16 januari 2020 tot en met 30 juni 2021 mogelijk te maken.

Het tegenhouden van de verdere verspreiding van het coronavirus (COVID-19) en de genezing van de patiënten die geïnfecteerd zijn met dit virus, vereist de maximale en prioritaire inzet van de geneesheren. Bovendien zal op de inzet van de geneesheren een extra beroep gedaan worden om de niet-COVID-19 patiënten op te vangen die we verwachten na de huidige golf als noodzakelijk uitgestelde zorgverlening. Daarnaast worden de geneesheren ook ingezet in de vaccinatiecampagne.

Om die reden wordt voorgesteld om de afwijking van artikel 13 en artikel 19 van het decreet van 16 januari 2020 te verlengen, dit tot en met 30 juni 2021.

Daarnaast wordt ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om twee technische rechtzettingen door te voeren aan artikel 2, tweede lid, 2° van het bijgaande besluit van de Vlaamse Regering. Het opzet van het besluit van de Vlaamse Regering was om in de gevallen waarin het overlijden plaatsvindt buiten een gecontroleerde omgeving (ziekenhuis of woonzorgcentrum van het Vlaams Gewest), maar waarbij een geneesheer heeft vastgesteld dat het overlijden te wijten is aan COVID-19, het verplichte advies van de geneesheer in geval van crematie weg te laten. Daarom moet in het

voormelde artikel de woorden “in een woonzorgcentrum” vervangen worden door “buiten een woonzorgcentrum van het Vlaams Gewest”.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om tot en met 30 juni 2021, in afwijking van artikel 13, derde lid, van het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, meerdere niet-gecremeerde lichamen te vervoeren in een lijkwagen. Deze afwijking neemt niet weg dat het lijkenvoer steeds met de nodige waardigheid en eerbied voor de overledenen moet plaatsvinden.

Daarnaast bepaalt dit artikel dat tot en met 30 juni 2021 in geval van een crematie kan afgeweken worden van het verplichte advies van de tweede geneesheer. Dat wil zeggen dat het verslag van een beëdigd geneesheer uit de eigen gemeente of een andere gemeente van het Vlaamse Gewest die door de ambtenaar van de burgerlijke stand of door diens gemachtigde beambten van het gemeentebestuur is aangesteld om de doodsoorzaken na te gaan, niet meer vereist is. Dit is een afwijking van artikel 19 §1, 3°, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

Deze afwijking is uitsluitend mogelijk in de gevallen, vermeld in artikel 2, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart

De duurtijd van beide afwijkingen is beperkt tot 30 juni 2021. De huidige cijfers van het aantal besmettingen, ziekenhuisopnames en overlijdens nopen ertoe de afwijking van artikel 13 en 19 van het decreet van 16 januari 2004 te verlengen tot en met 30 juni 2021. Tegen die datum wordt verwacht dat de vaccinatiecampagne dermate gevorderd zal zijn dat een uitzondering zich niet meer noodzaakt.

Artikel 2

Er wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om twee technische rechtzettingen door te voeren aan artikel 2, tweede lid, 2°, van het bijgaande besluit van de Vlaamse Regering. Deze aanpassingen gebeuren best ook zo spoedig mogelijk met het oog op een correcte lezing van de tekst.

Eenzijds wordt het woord “in” opgeheven / vervangen door “buiten” Deze rechtzetting wordt doorgevoerd aangezien het moet gaan om een overlijden dat plaatsvindt buiten een gecontroleerde omgeving, zijnde buiten het ziekenhuis of buiten het woonzorgcentrum.

Anderzijds worden de woorden “van het Vlaams gewest” toegevoegd. Door een vergetelheid werd niet verduidelijkt dat het moet gaan om een woonzorgcentrum van het Vlaams gewest, net zoals dit zo bepaald staat in punt 1° van artikel 2, tweede lid, van bijgaande besluit van de Vlaamse Regering.

Artikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding. Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering moet immers zo snel mogelijk in werking gesteld worden, gelet op de huidige ernstige situatie met betrekking tot COVID-19.

Artikel 4

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Toelichting

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

Inspectie van Financiën

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 6 april 2021.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord is niet vereist.

B. ESR-TOETS

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schulden en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering moet zo snel mogelijk in werking gesteld worden, gelet op de huidige ernstige situatie met betrekking tot COVID-19. De inwerkingtreding is daarom voorzien op de dag die volgt op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 2020 tot afwijking van

artikel 13 en van artikel 19 van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging;

2° de Vlaamse minister van Binnenland Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

Bijlagen:

- het goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Inspectie van Financiën.